

Едно добро начинание

Единственото куче-водач на незрящ в Плевен е лабрадорът Жара. Неин ползвател е Венцислав Иванов, който е заедно с него от шест години. Община Плевен предоставя 20 000 лева за закупуването на кучето-водач. През всичките тези години, откакто Венцислав и Жара са заедно, кучето има спонсор, който предоставя храна под форма на гранули, както и безплатна ветеринарна грижа от доктор Ивайло Илиев. Това е човек, който с голяма любов се грижи за домашните любимци на хората от града ни. Той открива и най-модерната ветеринарна клиника в Северна България. Тя е проектирана и оборудвана да отговори на най-съвременните европейски изисквания за добра ветеринарна практика. Откриването започна с изпълнения на фолклорна формация "Орфикус" от Смолян и водосвет. Сред многобройните гости бяха заместник-кметът по финанси и икономика на Община Плевен Милен Яков и председателят на Общински съвет - Плевен Мартин Митев. Създаването на клиниката е факт с общите усилия на много хора, фирми и институции. "Обектът е построен изцяло и изключително от плевенски фирми", подчерта управителят ѝ д-р Ивайло Илиев. Започнала като амбулатория през 2002 г., тя сега продължава дейността си в абсолютно нова сграда, а десетте специалисти, работещи в нея, са доказали своя професионализъм и отговорното си отношение към пациентите си и техните стопани. Инвестицията е на обща стойност близо 900 хиляди лева.

Румен ПЕТКОВ

Осми март в клуба на незрящите

На 8 март 2017 година в Клуба на хората с увреждания и пенсионера още от 11 часа местата бяха заети. Домакините на тържеството, жените от УС на ТСО Плевен, посрещнаха всички гости и им пожелаха здраве и дълголетие. С подходящи думи и стихове те създадоха приятно настроение. Председателят на ТСО Плевен Володя Христов също присъстваше на осмомартенското празненство в клуба. След кратко поздравително слово г-н Христов поднесе специални поздравителни картички на всички присъстващи жени. Не е важно подаръкът да е скъп, важно е как ще ти бъде поднесен! Думите на председателя накараха жените да забравят трудното всекидневие, скъпотията, болестите и да се почувстват наистина като на празник. Програмата, посветена на празника, започна с кратка информация за водещата роля на жената в семейството и в обществото, след което вокалната група "Пей, сърце" с ръководител Богомил Мицев отправи музикален поздрав към присъстващите. Амбицията на участниците в групата е през настоящата 2017 г. да участват на общински, регионални и национални събития и фестивали, възраждащи и съхраняващи народните песни, музика и танци от различни краища на страната. Имаше и почерпка, която жените сами си бяха подсигурили. Празникът бе съпътстван с много песни и весело настроение. Организаторът към клуба като един истински професионален дисководител накара жените да си припомнят младостта с шопското, с Елениното, с правото хоро, ситното влашко, ръченицата, старите градски песни и други. Върхът бе веселата сценка "Нетрадиционен подарък за жена ми" с участието на авторката на скеча Нинка Дункова и Лили Бачовска. Благодарим на всички, че намериха начин да направят Осми март незабравим празник за всички нас!

Преди това, на 1 март, по традиция жените от клуба на слепите при ТСО Плевен си размениха мартеници за здраве и щастие. Прочетена бе информация за тази традиция и нейното символно значение от древността до наши дни. Повечето от мартеничките бяха изработени от самите жени, членуващи в организацията ни, като най-интересните и ефектни бяха тези от плъстена вълна.

Кърджали

В Момчилград отбелязаха Баба Марта и Международния ден на жената

Двадесет жени със зрителни проблеми отпразнуваха 1 и 8 март в уютната сладкарница "Дъга" в Момчилград.

За тях общината се бе погрижила да имат празнична почерпка, а вкусните десерти бяха осигурени от Борис - управител на местната сладкарница "Орфей".

В приветственото си слово председателката на РСО Кърджали Шюкран Исмаил им пожела здраве, кураж, достоен живот и вяра в по-доброто бъдеще.

Всяка от празнуващите жени получи карамфили от председателя на ТСО Момчилград Исмет Юсеин и малки подаръци от областната председателка.

Колективът и възпитаниците на Общинския център за подкрепа изработиха оригинални мартеници, символизиращи Вярата, Надеждата и Любовта.

В отговор на милия жест жените ще покажат кулинарните си умения на Първа пролет, като организират изложба от традиционни родопски ястия и деликатеси, с които ще почерпят децата към ЦОП - Момчилград.

Стайко КАФОВ

Бургас

С полъх на пролет и любов

Тази година зимата бе продължителна, мрачна и студена. Нещо неவிждано и нечувствано от години. Хората бързаха по улиците, непочистени от дълбокия уличен сняг, и се прибираха по топлите домове. Природата бе застинала под дебелия снежна покривка. Всички очакваха с нетърпение пролетта.

И тя пристигна с полъха и крилете на любовта.

В средата на месец февруари витрините на магазините грейнаха с огромни червени шоколадови сърца, плюшени зайчета и мечета.

Слънцето грейна неочаквано и стопа за часове снега по улиците на Бургас. Морето плавно се люшкаше по пустия студен пясък на плажа.

На 14 февруари към огряното и затоплено от слънцето небе се носеха стотици червени балони във вид

на влюбени сърца. Влюбени, хората се усмихваха щастливи по улиците. Усмихна се природата. По дворовете цъфнаха първите кокичета.

Оживление, трепет и надежда настъпиха при членовете на РСО Бургас.

Председателката г-жа Бинка Монева извести съюзните членове за пролетното събитие.

Мероприятието се проведе на 16 февруари 2017 г. в ресторант "Младост" в центъра на града.

На пролетното събиране присъстваха над 80 съюзни членове и техните придружители.

Почетен гост на събитието беше проф. Севдалина Турманова - зам. областен управител. Но най-очакван и желан бе кметът на град Бургас г-н Димитър Николов. Той поздрави лично всички присъстващи и изказа мнение за значението и ценността на съюзната ни организация.

За пореден път бе приготвен и традиционният курбан за здраве и надежда. Той бе осветен от отец Севастиян, който служи в най-голямата църква на Бургас "Свети свети Кирил и Методий".

На това свято събитие поздрав към всички присъстващи поднесоха г-н Ангел Драгов със своето произведение "Ода на слепотата" и любимата народна певица Румяна Маринова. Тя изпя най-хубавите песни за любовта и живота.

Залата се изпълни с танци и шеги. Настроението бе приповдигнато.

Събитието бе отразено с репортаж от местна телевизия.

Пролетта пристигна, окрилена от слънце и любов, и ни носи надеждата за мир и благоденствие!

Анка ЯНЕВА

Силистра

Първомартенска изложба

На 28 февруари 2017 г. в зала "Диоген Вичев" на Регионалната библиотека "Партений Павлович" РСО Силистра представи изложба, посветена на 1 март - Ден на любителското художествено творчество и стар обичан български празник, посветен на Баба Марта и възраждащата се пролет. Изложени бяха над 300 мартеници и пролетни сувенири, изплетени от 15 съюзни членове. Гости на мероприятиято бяха зам. областният управител г-жа Светлана Великова, д-р Мария Стойчева - кандидат за народен представител в 44-тото Народно събрание от ПП ГЕРБ и председател на Общински съвет - Силистра, Стоян Мирчев, Вяра Емилова и Стилиян Стойчев - кандидати за народни представители от БСП за България, г-жа Недка Русева - директор на Ресурсния център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности в Силистра, ресурсни преподаватели от Ресурсния център, деца от СОУ "Никола Вапцаров" - Силистра, деца от ОУ "Отец Паисий" - Силистра и меди. На съюзните членове, изготвили мартениците и сувенирите, и на най-добре представилите се в изложбата - Мария Здравкова, Тодорка Раева, Ивелина Стефанова и Здравка Русева, бяха връчени грамоти от председателя на РСО Силистра Петранка Стоянова. Поздравителни адреси на участниците от името на областния управител г-н Петко Добрев връчи г-жа Светлана Великова. Регионалната организация получи поздравителен адрес от кандидатите за народни представители на БСП за България в град Силистра, които благодариха на организацията ни за прекрасните емоции, с които бяха дарени: "С демонстрираните от Вас умения Вие затвърждавате представата, че когато човек има желание да твори, той намира начин да изрази своето чувство и умение, за да зарадва другите около себе си. Пожелавам Ви и занапред да имате куража, постоянството и стремежа да показвате на себе си, че можете, а на останалите - да давате пример за самочувствие и

отдаденост на изкуството". РСО Силистра дари мартениците на социални заведения за деца със специални образователни потребности. Мартеници бяха подарени и на директора на Регионалната библиотека "Партений Павлович" - Силистра г-жа Даниела Недялкова.

Петранка СТОЯНОВА

Асеновград

Отново се проведе тържество в клуба на слепите и сляпо-глухите в Асеновград, посветено на виното и любовта и годишнината от успението на един от създателите на българската азбука - свети Кирил Славянобългарски.

Студеното време не разколеба хората и те дойдоха усмихнати, радостни, словоохотливи, знаещи, че ще срещнат добри приятели. Участие взеха и незрящи от Първомай, а от Лъки Лушка Маджарова бе както винаги актуална и активна във всички мероприятия. Гости на тържеството бяха поетесите, членуващи в Съюза на независимите български писатели - д-р Александра Кирева и Иванка Янкова, издали много книги с поезия, с хайку, а д-р Кирева и романа "Лекари".

По традиция първо бе представен ритуалът рязане на лозите. Лозарят Атанас Николов предаде своя дългогодишен опит на младия наследник Красимир Касабов. Най-долната пъпка се оставя, тя е спяща, следващите две пъпки са плодните. Реже се над тях под ъгъл 45 градуса. Наследникът отпи вино от украсената бъклица и пожела здраве на всички.

След това д-р Кирева разказа за своя живот и прочете стихове за любовта. Иванка Янкова произнесе слово за любовта, като подчерта, че тя е благослов, дар, награда, дава криле и прощава непростимото. Поетесата поздрави всички, чете свои стихове, един от които бе посветен на баща ѝ, който през последните десет години от живота си е загубил зрение. Свое стихотворение за любовта декламира и Елена Янакиева.

Голям интерес присъстващите проявиха към представянето на козметични средства за дами и господа, както и препарати за дома от придружителката на Камбуров - Любка Камбурова, след което се проведе викторина за виното и любовта. Десет души получиха награди. Всички бяха почерпени с хубавите асеновградски вина мавруд, каберне и други и със специалитетите, приготвени от Любка и незрящите. Радостта в залата беше голяма, докоснала нежните струни на душите на победителите над мрака и на всички придружители и гости.

С пълни чаши накрая вдигнахме на здравица:

За младостта, която си отива!

За любовта, която ни гори

и като младо вино ни опива!

За душата, която е с мечти!

Славка СТАВРЕВА

Монтана

И тази година членове на териториалната организация на слепите в Монтана си организираха "Седянка" и под звуците на акордеона и народните песни на Павлин Георгиев се повеселиха истински и заедно. Идеята за това мероприятие се роди от желанието за алтернативно място за забавление на слепите и слабовиждащите ни съграждани, които обичат българското и пазят традициите. На импровизираната седянка бяха поканени членове на организацията, за да изработят мартеници, да се забавляват и разкажат кой каквото знае за българската традиционна мартеница. Председателката на ТСО Виолета Йорданова ни припомни легендата за мартеницата, която датира от времето на хан Аспарух. Той имал сестра на име Хуба. Тя била пленница в друго царство. Аспарух пратил вест на сестра си, че е намерил земя да се заселят - на юг от река Дунав, днешна България. Като получила тази радостна вест, Хуба успяла да избяга от плен. Яхнала кон и препускала без почивка, докато стигнала до река Дунав. Търсила брод да премине. Хуба пуснала сокол. На неговия крак вързала края на бял конец, а другия край на конца държала в ръцете си. Соколът литнал да намери брод през реката, стрела го пронизала и той паднал умъртвен, а конецът се обагрил с червения цвят на кръвта му. Хуба проследила нишката и така намерила път да стигне при брат си и да заживеят свободни и честити в новата земя - България. Оттогава бяло-червеният конец е здравата нишка, която обединява българите по света - да сме здрави, силни и щастливи. Да помним, че сме българи, където и по света да се намираме.

Поставихме предварително приготвеното "дърво", което окичихме с изработените разнообразни мартеници. Мартеницата е символ на здраве, дълъг живот, плодородие и изобилие. Изработва се от усукани памучни или вълнени конци. Основните цветове са бяло и червено. Белият цвят на мартеницата първоначално е символизирил мъжкото начало, силата, но по-късно под въздействието на християнството цветът обозначава радостта, красотата, чистотата и непорочността. Белият цвят е цветът на Христос. Червеният цвят е женското начало, здравето. То е знак на кръвта, на зачеването, на раждането. Първоначално женските сватбени носии са били червени.

В мартениците се преплита и синият цвят, който е свързан с небето и водата. Той е белег на божествена вечност и аристократичност.

А зеленият цвят в мартеницата е символ на плодородие, възраждане и празничност.

Мартеницата включва различни елементи и символи - черупки от охлюви (за здраве и сила), мъниста (против уроки), парички (за благополучие).

Когато се прави мартеница, тя трябва да се усуква наляво.

В късния следобед се почерпихме със сандвичи, баница, сладки и топли напитки. Изработените мартеници подарихме на Дома за хора със сетивни увреждания във Вълчедръм с пожелание за здраве, щастие и късмет в живота.

Снежана АТАНАСОВА

Традицията продължава

14 февруари - Ден на Трифон Зарезан и свети Валентин, Ден на любовта и на виното! Двата празника – православен и католически, отдавна са се слели в един и всеки има своя повод за празнуване. Днес не бива да забравяме, че "Виното не стои така мирно в главата, както в бъчвата!".

Традиционно и тази година на 14 февруари Домът на науката и техниката в Монтана отвори врати, за да посрещне гости и да отбележи тържествено Деня на лозаря и винаря. Председателят на НТС г-н Иван Митов е гостоприемел домакин и този празник винаги е очакван с нетърпение, обичан и от млади, и от стари.

На вратите на зала 1 ни посрещна млада хубавица с погача в ръце. Залата бе украсена в стил - като за

празника. Маса с битова покривка, а на нея наредени погачи, ястия, вина. До нея бурето, чекръкът... На няколко места са поставени икони. Отляво на масата са поставени бъклица, свещник, питка, солница, а около тях седят дядо Трифон и млада мома. На фона на лека музика ръководителят на танцов състав "На мегдана" - Монтана, дядо Трифон и председателят на НТС Иван Митов зарязаха ритуално специално засадената за празника млада лоза и я поляха с вино от бъклицата - за успешна селскостопанска година, берекет и здраве. Размениха си и "корони" от лозови пръчки. Председателят на НТС приветства гостите, пожела все така да е жив майсторлъкът на местните домашни винопроизводители и отчете резултата от проведения конкурс "Най качествено домашно вино - реколта 2016 г. в регион Монтана". За цар на лозята бе коронясан Емил Тодоров - произвел най хубавото червено и бяло вино. Дядо Трифон подаде мотика на Емил Трифонов, за да покаже как се копае лозето, та да роди хубаво грозде. Наградени бяха и други участници в конкурса, сред които и 4 жени.

За празничното настроение се погрижиха певчески състави от селата Белотинци и Стубел и танцова формация "На мегдана". Празникът продължи с приятелски разговори и почерпка.

Снежана АТАНАСОВА

ИЗБОРИ Предизборната сергия

Пред избори като пред избори. Сергията е налице и работи неуморно без почивен ден. Всеки обещава, обещава и спирка няма. Партиите развързаха предизборната кесия, която се оказа, че дори и дъно няма, тъй като вълшебствата не свършват и не свършват. Кое от кое по-хубави и по-примамливи! Ще си каже човек, че досега са ни управлявали примати, а не тези същите политици. Говоря най-вече от двете най-големи партии, а и някои от по-малките, разбира се, които в някакви моменти бяха я патерици, я бастуни, я златни пръсти и прочее улесняващи властимащите, а и себе си, естествено. Някои казват, че след лов и преди избори най-много се лъже.

У нас на практика предизборната кампания стартира още на 13 ноември 2016 г., когато генерал Румен Радев безапелационно спечели срещу г-жа Цецка Цачева на балотажа за президентския пост. Тогава хората казаха, че им е писнало, обаче самите хора не знаят какво искат, но със сигурност им е дошло до гуша от това, което беше досега.

Бойко Борисов дали допусна грешка, че обвърза резултата от президентските избори с управлението на страната, все още не може да се каже еднозначно. Но при нормална политическа среда това не беше необходимо, само че тук сякаш не можем да ползваме това прилагателно. ГЕРБ вече не са онзи фактор, но и нямат никаква конкуренция вдясно, колкото ляво и дясно да са условни понятия у нас.

Единственият им противовес, ако съдим от политическото говорене, са БСП и Корнелия Нинова, която демонстрира сериозен заряд и хъс за борба, победа и управление. Но на всички партии програмите са им твърде сходни, като социалният аспект е силно застъпен, което изобщо не е за учудване, тъй като бедността е в такива гигантски размери и сме се докарали дотам, че живот и оцеляване са се превърнали в синоними. Жаждата да се влезе в парламента е толкова голяма, че се говори на ангро всичко, което гали изтерзаното ухо на полуживия избирател.

Ето, ГЕРБ говорят такива чудесии, че ако не живееш по тукашните места, щях веднага да си ги избира за фаворити. Та то не е образование, та то не е социална сфера, та то не е икономика, магистрали и още, и още. Обещават на поразия, както се казва, гаче не управляваха до вчера. Те са на власт от 2009 г. с леки прекъсвания. Това са доста години за сбъркания ни преход. Но за тяхно нещастие, а и за мое

де, всичките тези години на тяхното управление аз също ги споделих, така че няма как да ме подведат. Но колко ли други ще омаят - не знам. А и колко ли са в зависимост - също не знам. Но все пак имат очи да ходят и при ония, на които им взеха, каквото можах, а за останалото не им стигна времето, но нали се гласят пак да управляват, така че вероятно ще довършат и тези хора. Визирам хората с увреждания и рестрикциите, които понесоха след 2009 г. Ето какво имам предвид. До 2009 г. човек с увреждане, който загуби родителите си, имаше възможност да получава наследствена пенсия заедно с инвалидната си такава. От 1 януари 2010 г. тази възможност беше премахната и човек с увреждане може да получава или наследствената, или инвалидната пенсия в зависимост от размера, тоест по-голямата се предоставя на човека, а другата му се спира. От 2015 г. това нещо е променено още по-драстично за хората, които са със срочни ТЕЛК. Те могат да получават наследствена, но единствено ако учат, в противен случай тяхната пенсия се спира. Тоест - може да си получавал наследствена пенсия години, но сега, минавайки на ТЕЛК, от НОИ ти казват, че, понеже решението ти е ново и понеже в Кодекса за социално осигуряване има поправка в еди-кой си член от тази година, ти спират наследствената пенсия. Нищо, че си си все такъв, а даже и по-голям "инвалид" и че не ти си искал да ходиш периодично на ТЕЛК. А за децата, които тепърва ще губят своите родители, просто не ми стигат думите да изразя възмущението си от хитлеристкото бездушие на тези, които направиха тези гадости.

Аналогично е положението с оная добавка от 25% от социалната пенсия, която се даваше за всеки човек с ТЕЛК, който получаваше инвалидна пенсия поради общо заболяване. Тези със срочните пак са изцакани по най-брутален и мишкарски начин.

Трябва да се отбележи, че именно първият кабинет на ГЕРБ спря ония два билета за автобус, на които много от хората с увреждания разчитаха да отидат я до морето, я до някой санаториум, я просто да се разходят из злочестата ни татковина.

И въпреки всички тези рестрикции, които наложиха спрямо хората с увреждания, сега от ГЕРБ не само че обикалят из разни подобни организации да им свалят звезди, а дори са си създали нещо като ГЕРБ-аджийски гнезденца и разчитат на твърдата подкрепа на подобни увредени индивиди, които очевидно не само имат проблеми с физико-сензорните си ресурси, а най-вече с менталните. Защото другояче аз не мога да си го обясня този феномен - хем постоянно да ти намаляват средствата за живот, които и без това са повече от скромни, хем да ги подкрепяш.

БСП и те не са по-назад. Обещават всякакви хубавини, коя от коя по-омайни. Ликвидиране на бедността, справяне с демографската криза. И в общи линии, както и другите, за които стана въпрос по-горе, обещаваат всичко за всеки. Но как да им вярвам и на тях, като хем това е социалистическа партия, тоест ще рече, че се бори за социална справедливост, да няма мизерия и прочее, а в същото време в ръководството им бъка от меко казано заможни хора. Е, как точно богатите ще се посветят на бедните? Трудно ми е да повярвам, защото народът е казал - ситият на гладния не вярва.

Но трябва да призная, че такава енергия, която вля новата им лидерка, не бяхме виждали скоро, може би от създаването на ГЕРБ. Определено им се управлява, та две не виждат.

ДПС - за тях каквото и да се каже ще бъде малко. Публична тайна е, че тази партия прилича повече на бизнес организация, отколкото на политическа партия. Но все пак трябваше да се появи ДОСТ, за да се види, че ДПС не е най-мракобесното явление на българския политически небосклон. Някои казват, че и понастоящем има еничари. Не се ангажирам с подобна позиция, само бих искал да уточня, че през османското иго еничарите са се набирали насилствено, а, доколкото знам, сега те сами отиват там и предполагам, че имат сериозна изгода, за да го правят. Защото иначе трудно може да се обясни това, че уж довчерашен патриот днес вече е в редиците на тази партия. Така или иначе ДПС са твърдо в парламента и те са доказали, че с всеки могат да управляват, стига да имат келепир от тая работа. Изводът обаче, който очевидно не са си направили другите партии, е, че който се е хванал с тях, след това трудно се е съзвемал, ако въобще е успявал.

В парламента място ще намерят и т. нар. обединени патриоти или там както им се води коалицията (или по-скоро сговора). Патриотите или всъщност лъжепатриотите са оная прослойка, която фактически унищожи значението на прекрасната дума "патриот". Лъжепатриотите, без да им мигне окото, лъжат, че в България има почти един милион "инвалиди" и голяма част били фалшиви инвалиди, та те искат да им спрат пенсиите и да ги дадат на нуждаещите се. Какъв елементарен популизъм, чак им се учудвам как са го измислили! Защото механичното събиране на инвалидни

пенсии с ония добавки, които се водят като втора пенсия, а всъщност са около 30 лв., далеч не отговаря на техните сметки, ако се гледа реално, но кой ти слуша разумни доводи, важното е да се крещи на висок глас и да се размахват разни безумия. Тези същите лъжепатриоти малко преди да си тръгнат от парламента издигнаха глас за 300 лв. минимална пенсия, а преди това две години подкрепяха кабинета и не им стигна времето да го прокарат, но понеже изборите идват и трябва отново да се влиза в парламента, извадиха, естествено, пенсионерския жокер.

Признавам, че появата на явлението "Марешки" ми показва, че ГЕРБ не са дъното на българската политическа действителност. Мултимилионер, който или търси вече власт, за да се чувства силен и да задоволи егото си, или търси политически имунитет, тъй като има негласна договорка между политическата класа и престъпната да не се убиват политици. Е, има известни отклонения от това неписано правило, но в общия случай политици не се трепят.

Ако вярваме на социолозите, а по принцип и де факто не бива да го правим, но все пак според тях тези горните всичките ще влязат в бъдещия парламент. Както се казва - Господ да пази България.

На ръба са коалициите "Реформаторски блок - Глас народен" и "АБВ - Движение 21".

Ако реформаторите влязат, очевидно ще имаме правителство като онова, което си отиде, тоест ще излезе, че отново сме си поръчали от същото. Получи ли се такова, означава, че досегашният живот ни допада. Т. нар. десни направиха огромна политическа глупост, която си струва да бъде наказана от избирателя. Защото реформаторите не успяха да се разберат нито с "Нова република", нито с безпосочното "Да, България".

Що се отнася до коалицията "АБВ - Движение 21" - там мога да изкажа не просто предположение. Още декември, когато се обсъждаше участието на предстоящите избори, много от хората в "Движение 21" поискаха сътрудничество с ДСБ и "Да, България", но и едните, и другите се оказаха най-малкото трудно диалогични, което се потвърди и след това. Другата опция пред Д21 беше самостоятелно явяване на изборите и предвид резултата от президентските избори можеше да се бори за преминаване на малката бариера от един процент, което всъщност изобщо вече не е целта на партията. Възможен партньор се очерта в лицето на АБВ и така се стигна до разговори и подписване на споразумение. Както покойният президент Желев казваше - "За политика най-тежък е компромисът". Но при всички случаи влизане в парламента е само първата цел. Много по-важни са държанието и действията в парламента. И най-важното - да продължи принципната позиция по жизненоважните въпроси за държавата, сред които са съдебната реформа, възстановяването на чувството на справедливост в редовия гражданин, безмилостната борба с мутренско-олигархичните образувания, обрасли държавния скелет.

Едно от най-важните неща, които следва да се прокара, е отмяната на множеството учебници по история на България, по които се обучават децата ни.

Предметът "История на България", преподаван в училище, следва да бъде основен механизъм за изграждане на родолюбиви, достойни и честни граждани на Република България.

Ето защо обучението по история трябва да се провежда само по един утвърден учебник за съответния клас, с неограничен брой учебни помагала, които също да имат санкция от държавата.

Категорично трябва да се спре експериментирането на този най-съществен елемент в образованието на българските деца, което експериментиране продължава вече повече от четвърт век. Защото вече не едно поколение не само че не е наясно със своята история и твърде често объркаността е доминираща, а дори се изпитва неприязън към нея.

Трябва да се преустанови порочната практика за писането на множество учебници за един и същи клас, които дават различна представа за един или друг период от историята. И по този начин децата в различните училища изучават различна история.

Категорично трябва да се спре политическото вмешателство при оценките, които историята дава на един или друг отрязък от българската история.

Такива невралгични исторически точки са 5-вековният османски период и 45-годишният комунистически период.

И за двата посочени периода се дават диаметрално противоположни оценки, които са най-вече плод на задкулисна политическа интервенция в зависимост от моментната управленска конюнктура.

Децата ни трябва да знаят историята в своята пълнота, представена от историците професионалисти, а не от политическите псевдоисторици. Децата ни трябва да знаят, че 5-вековният османски период е

османско иго или най-малкото османско владичество. Те трябва да знаят, че нашите възрожденски поборници за свобода са изпитвали толкова осезателно гнета на османската империя, че са го сравнявали дори с робство. Те трябва да знаят всичко това, без да се манипулира историята, без да се захаросва.

За 45-годишния период те трябва да знаят и плюсовете и минусите, а не избирателно да им се посочват факти и трактовки.

Те трябва да изучават история, което означава, че е недопустимо да се изучават събития, случили се в близките години, защото тогава не става дума за история, а за пропаганда. За да има адекватна историческа оценка, трябва да има достатъчна времева дистанция.

И накрая - нашите деца трябва да изучават пробългарска история, основана на толерантност, но и на самоуважение, достойнство и чест. Те трябва да излизат от училище като осъзнати, горди граждани на държавата си, които да са готови да дадат интелекта, силите и живота си за своята родина.

Това може да се постигне единствено чрез пробългарско и унифицирано обучение по история на България.

Тук чувам, че читателят ми задава въпроса дали политиците имат интерес от пробългарски граждани, от хора, които обичат своята родина? Да, може би тези точно политици няма да имат полза от възраждане на нацията, но държавата и народът ни имат въпиюща необходимост от граждани българофили.

Разбира се, политтеатърът тепърва ще представя все по-пошли постановки, защото нивото просто го няма. Защото в политиката и то на ключови места се поставят хора, които нямат интелектуалния потенциал, а имат материални възможности или са маши в ръцете на такива със сериозни финансови възможности. И докато имущественият ценз е водещ - дотогава няма как да се провокират било интелектуалци, било културтрегери или друг потенциал на нацията масово да се ангажират политически.

Нямам нищо против състоятелните хора по принцип. Но имам против начина, по който са станали такива. Защото в нашия случай най-често с богатство се сдобиват безпардонни, нагли и безскрупулни хора. И при тях не са проблем вече натрупаните милиони, а само първият милион - оттам натам вече нещата са изчистени и се водят бизнесмени или бизнес класа, но ако дойде режим, който да направи щателна ревизия единствено на първите милиони на нашите милионери, тогава може и да се наложи възстановяване на затвора в Белене, а вероятно и други подобни.

Но това е утопия, разбира се - никой няма да им прави нито щателна, нито друга ревизия. Тук всичко е като един голям тюрлюгювеч - политици, бизнесмени, хора от сигурността, такива от престъпността и прочее.

Изобщо - политическата ни продукция не само е с лошо качество, тя е с изтекъл срок на годност и е опасна за държавата, която все повече заприличва на руина. Въпреки че уж постоянно се правят пътища, безпътницата е умопомрачителна.

д-р Иван ЯНЕВ

Реалност или популизъм - времето отново ще покаже

Винаги преди избори у нас политическите партии се сещат да отделят специално внимание и време на хората с увреждания, естествено, за да ги спечелят като потенциални избиратели. Тогава и НАЙ-ВЕЧЕ ТОГАВА всички те изведнъж се присещат за нас, стават изключително загрижени за светлото ни

бъдеще и страшно любвеобилни. Започват да се съревновават помежду си кой е най-социално ориентиран и позициониран в политическото пространство, заливайки се в сладостни трели как при тяхното и само при тяхното управление животът на хората в неравностойно положение най-сетне ще стане достоен и изпълнен с какви ли не блага. Сами по себе си красивите обещания са превъзходен балсам за душите и ушите на лековерните избиратели, които понякога не се замислят, че всяка политика, а особено социалната, е неразривно свързана с икономиката на страната, сиреч се нуждае от стабилен финансов ресурс.

Всички знаем, че България е бедна страна или поне достатъчно бедна, за да провежда силна социална политика, а когато този финансов дефицит е съчетан с липса на активен диалог, а често и твърде оскъдно ниво на компетентност, красивите предизборни обещания обикновено се превръщат в огромни разочарования след изборите.

Публикувам тук кратки извадки от предизборните изявления на политически партии, за да видим доколко впоследствие те ще ги изпълнят.

Данъци и доходи – какво ни предлагат основните партии?

ГЕРБ

- При изпълняване на програмата на ГЕРБ гарантираме в рамките на мандата минимална работна заплата от 650 лв. и средна работна заплата от 1500 лв. Знаем, че бизнесът плаща заплати, а правителството помага, като създава среда. Работим за БВП от над 110 млрд. лв. в рамките на мандата при около 86 млрд. лв. за 2015 година.

- Плоският данък за физическите лица и фирмите е най-справедливият от гледна точка на стимулите за икономическа активност и ние няма да позволим да бъде преразгледан.

- Посещението не само на училище, но и на детска градина трябва да бъде обвързано с изплащането на социални помощи.

- Интензивно финансово подпомагане до третото дете за семействата и намаляване на подпомагането за следващо дете.

- Нов закон за социалните услуги ще осигури достъп до качествена грижа и комплексни услуги според индивидуалните потребности на децата, семействата, рисковите групи, хората в уязвимо положение, както и хората с увреждания.

Зорница Русинова: Предлагаме реални решения за проблемите на всеки човек

Министърът на труда и социалната политика в правителството на Бойко Борисов и кандидат за народен представител от ГЕРБ в 23 МИР София проведе среща с национално представителни организации на и за хора с увреждания, членуващи в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания при Министерски съвет. В национално представителните организации на и за хора с увреждания членуват 196 000 души с функционален дефицит.

Зорница Русинова обясни пред присъстващите, че са положени много усилия за подобряване на живота на хората в неравностойно положение. Бившият социален министър подчерта, че в бюджета за 2017 година е заложено, че добавката за деца с над 90% увреждания ще бъде 930 лева - без значение какви са доходите на семейството. По думите ѝ това е стъпка в правилната посока. Русинова бе категорична, че има още много какво да се свърши в социалното подпомагане и заяви, че хората с увреждания имат нужда от много грижи и трябва да ги получават адекватно.

По време на срещата тя представи акценти от предизборната програма на ГЕРБ, като заяви, че в бъдещ управленски мандат ГЕРБ ще прекрати злоупотребите със социалните помощи, като използва цялата строгост на закона. "Заложили сме интензивно социално подпомагане на хората в нужда, повече възможности за социална подкрепа и реални решения за проблемите на всеки човек", обясни още бившият министър. Присъстващите имаха възможност да представят своите виждания и предложения за развитие на социалния сектор.

Бившият социален министър подчерта, че оценява активното сътрудничество с национално представителните организации по въпроси, касаещи хората с увреждания. "Няма по-подготвени хора от вас, затова вашата експертиза ни е необходима", обясни тя.

Спортът като средство за интеграция на хората с увреждания и осигуряването на достъпни спортни съоръжения за тях ще са сред основните акценти през следващите години. Това обяви министърът на младежта и спорта във втория кабинет на Бойко Борисов Красен Кралев по време на среща с неправителствени организации от сектора на социалните услуги, на която присъстваха още кандидатите за народни представители от ГЕРБ Зорница Русинова, Александър Ненков и Павел Савов. "Ние разглеждаме спорта като средство за социално включване и социална интеграция. До 2014 г. бяха финансирани единствено трите многоспортови организации, които развиват спорт за хора с увреждания – Българската параолимпийска асоциация, Спортната федерация на глухите и Федерацията за хора със зрителни увреждания. В резултат на нашата работа и нашите виждания в тази сфера през 2016 г. бюджетът за спорт за хора с увреждания бе увеличен с 20%", каза Кралев. Тези средства бяха разпределени за финансиране на редица едноспортови федерации, които имат специализирани програми за хора с увреждания.

Подкрепа за политиката на Кралев по отношение на спорта за хора с увреждания изрази дългогодишният треньор по лека атлетика и специалист в работата с параолимпийци проф. Стефан Стойков.

Красен Кралев обеща, че масовият спорт и занапред ще бъде основен акцент в политиката на ГЕРБ. "Вярно е, че медалите са важни, но социалната интеграция и здравето на хората с увреждания са по-важни. Трябва да направим спорта достъпен за всички. Съоръженията трябва да бъдат адаптирани за хора с увреждания, а не да се създават отделни обекти за тази цел. Спортът трябва да е достъпен за тях. Хората с увреждания стоят по къщите си и не знаят, че има клубове и федерации, които могат да им осигурят нормално практикуване на спорт. И за в бъдеще смятаме да подкрепяме със съвети, програми и финансиране тези клубове и федерации, които обръщат внимание на масовия и спорта за хора с увреждания", каза още Кралев.

Той допълни, че в Закона за спорта, който беше разработен от неговия екип, се предвижда създаването на Параолимпийски комитет, в който да влязат всички федерации, развиващи спорта за хора с увреждания.

Ето каква социална политика обещава ГЕРБ!

Бойко Борисов: "Нужно е на социалната политика да се гледа като на комплекс от политики, които насърчават и правят възможно социалното включване и личната реализация на хората. Разбираме социалната политика като политика на партньорство между гражданите, бизнеса, нестопанските организации, социалните партньори и държавата".

БСП за България

- Удвояване на обхвата на домакинствата, които получават енергийни помощи – от 250 хиляди на 500 хиляди домакинства.

- Обвързване на размера на минималната работна заплата с темпа на увеличение на средната работна заплата.

- Първи стъпки към семейно подходящо облагане. Приспадане до 50 лв. месечно от дължимия данък общ доход на работещите родители за дете.

- Плавен изход от плоския данък. Въвеждане на 20% данък върху доходите на физически лица (заплати, наеми) с приходи от над 120 000 лева годишно.

"Нашата платформа е социално отговорна, насочена и към икономиката на страната с цел създаване на работни места, но и към онези хора, които имат определени препятствия, за да могат да се интегрират - било поради липса на квалификация или поради форми на увреждания" - това заяви кандидатът за народен представител от "БСП за България" в Стара Загора Иван Кръстев по време на среща с организации, представляващи хора с увреждания.

Според него ролята на държавата е да ги подпомага по-адекватно. "Именно развитието на икономиката ни ще позволи държавата да има по-активна роля спрямо тези хора. Държавата трябва да има по-сериозна разпределителна тежест и по-адекватно поведение в областта на социалната закрила", обясни той.

Иван Кръстев заяви, че левицата има ясен ангажимент към работещите хора с въвеждането на прогресивното данъчно облагане. "При сегашната ситуация с доходите на хората считаме, че е

най-удачно 20% облагане на лица с доходи над 10 000 лева. В същото време предлагаме въвеждане на семейно облагане, като за всяко едно дете с работещи родители ще има възможност да се приспадат по 50 лв. месечно от дължимите данъци", обясни той. Кръстев каза също, че "БСП за България" предлага и актуализация на отпуснатите вече пенсии и поетапно тяхно увеличение. "Преизчисляване на пенсиите и намаляване на разликите между старите и новоотпуснатите пенсии", обясни той. Сред другите предложения е и актуализиране на гарантирания минимален доход, който в момента е 65 лева. "Това не е променяно от близо десет години", подчерта Кръстев.

"Мой приоритет са Фондът за лечение на деца, Българската параолимпийска асоциация и помощните средства" - това заяви кандидатът за народен представител от листата на "БСП за България" в София Михаил Христов по време на срещата. Според него, ако на първо място не можем да си излекуваме децата - не знаем накъде вървим. Той каза също, че една от неговите каузи е да работи за хората с ампутирани крайници, за да получат те по-нормален живот в страната. На срещата присъстваха представители от Съюза на глухите в България, Съюза на инвалидите в България, Съюза на слепите в България, Българската асоциация за невромускулни заболявания, Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите, Асоциацията на родителите на деца с епилепсия, Асоциацията на родителите на деца с увреден слух, Центъра за психологически изследвания, Националната организация "Малките български хора", Българската асоциация за рекреация, интеграция и спорт.

Реформаторски блок - Глас народен

- Решителни мерки за спиране на източването на НОИ през инвалидните пенсии, които в момента съставляват 42% от всички пенсии в страната.

"Да, България"

- Намаляване на разхода на домакинствата за енергия и битови разходи чрез разбиване на картели и монополи през по-ефективни и истински независими и прозрачни регулатори.

Проведени бяха също така предизборни срещи с кандидати от коалициите "АБВ - Движение 21" и "Патриотичен фронт".

В заключение бих искала да подчертая, че организациите на и за хора с увреждания нееднократно са заявявали и продължават да заявяват становищата си по всички проблеми, отнасящи се до различните сфери на социалната политика, въпреки че мнението им не се взема предвид при създаването на социално законодателство.

Истината е, че от години у нас всичко, касаещо социалната политика или може би е по-правилно в случая да се каже социалните политики, се решава на части. Българската държава все още няма цялостен поглед върху решаването на проблемите и ясна визия за потребностите на различните групи хора в неравностойно положение. Правилният подход би следвало да е определянето на цялостна концепция за позиционирането на тези хора в българското общество, а оттам пристъпването към решаването на социалните им проблеми чрез определяне на приоритети и реализирането им в закони, които да се спазват.

Ще приключа с думите на Васил Долапчиев на предизборната среща на "БСП за България" с представители на НПО на хората с увреждания. Той ясно даде да се разбере, че от горчивия си опит знае как след избори вратите на социално отговорните хора "не само се затварят и заключват, но се и минират за всеки случай". Дай, Боже, след тези избори председателят на ССБ да е сгрешил и поне този път да не се окаже лош пророк, защото ключът към решаването на всеки проблем е в диалога и взаимното зачитане.

Марина ПЕТКОВА

ИНИЦИАТИВА Незрящият Цветан прави открити приемни за деца в нужда

Да реши проблемите на децата с увреждания и да подобри живота на младежите от различните уязвими групи - това е мечтата на 14-годишния Цветан Тодоров от Хуманитарната гимназия в Пловдив. Деветокласникът представлява Пловдивска област в Съвета на децата към Държавната агенция за закрила на детето. Органът е учреден в изпълнение на основните принципи на Конвенцията на ООН за насърчаване на детското участие в политики и решения за децата. 33 членове между 7 и 17 години от всички региони на страната оформят състава на съвета. Пловдивските представители са двама - Цветан Тодоров и 14-годишният Борис Ангелов от ЕГ "Иван Вазов".

"Изобщо не знаех, че съществува подобен съвет. Научих от статия във вестник, която ми прочетоха, и реших да опитам. За да станеш член, освен документите, че си ученик в редовна форма, трябва да докажеш умението да мотивираш и обединяваш връстниците си за определени каузи или събития. Да защитаваш мнение. Затова в мотивационното писмо, което написах, обясних, че участието ми в съвета е най-добрият начин да помогна на децата в нужда", разказва Цветан. И като пример посочва огромния проблем с придвижването, който имат незрящите като него. От година насам, когато е приет в Хуманитарната гимназия с руски език, изключително много разчита на съучениците си, които му помагат за движението из класните стаи, както и на ресурсния си учител. Досега в училището не е имало незрящ ученик, но Цветан твърди, че го третират наравно с останалите, което не му позволява да се чувства различен. Уроците си готви с помощта на учебници в електронен брайлов вариант. През ноември Цветан и Борис стартираха инициативата "Децата помагат на деца" в пловдивския Център за настаняване от семеен тип "Детска къща" в квартал "Коматев". Желанието им е да помагат в уроците и домашните на настанените там деца.

"Надяваме се да заразим и наши съученици, които да се включат и да помогнат в наваксването на знанията по различни предмети, за да гарантираме системна подкрепа, а инициативата да не е еднократен акт. Всяко дете има право на качествено образование", категоричен е Цветан. След старта на кампанията в Пловдив той посетил и помогнал на децата от ЦНСТ "Къща като в къщи" в Карлово. Наложило се да се обясняват задачи по математика, физика и химия. Оказало се, че доброволци редовно посещавали и помагали на децата да наваксат пропуските.

Цветан се надява да продължи срещите си с деца от центровете от семеен тип в цялата страна. Амбициран е да направи открити приемни за деца в нужда, които да споделят най-тежките си проблеми, които не търпят отлагане, за да може той да ги предложи за дебат в Съвета.

"Заседанията на Съвета са изключително ползотворни. Понякога се проточват страшно дълго, защото всеки напире да каже мнението си, но това е хубаво", обяснява Цветан и добавя, че винаги има представител от Държавната агенция, който ги консултира за нормативните документи или казусите, по които трябва да излязат със становище.

На последното си заседание за миналата година Съветът се е произнесъл относно проекта за промяна на Семейния кодекс и Кодекса за социално подпомагане. По повод реформата за осиновяването съветът изразил становище за подкрепа на промените, но предложил дете, което е в процес на осиновяване, да има преди това среща с връстник, който вече е осиновен. Другото предложение на членовете на Съвета е деца над 16 години да имат възможност да работят в семейния бизнес, без да се налага да се произнася Инспекцията по труда. А младежите под 18 години да са с право да сключват граждански договори.

Използван източник:
<http://u4avplovdiv.com>

ЛИТЕРАТУРА Щастливата съдба на една краеведска книга

*о.з. подполковник Борис ГЪРНЕВ
Снимки - проф. инж. Иван ЯНЧЕВ*

По-точното определение сякаш би било интересната съдба... Тя е трябвало да се появи преди три години - в навечерието на 70-годишнината на своя съчинител. Но не би... Първо авторът загубва ръкописа на книгата, а после като за капак и коректурата му...!!!

Но в началото на миналата година Ангел Сотиров открива коректурата и с помощта на своите приятели Добромир Колев и Пеню Куков успява да възстанови нейния ръкопис. Посредством софийското издателство "Феномен" през есента на миналата година книгата със заглавие "За българските бежанци от Караклисе и за техния говор" тръгва към своите адресати. В края на септември е представена в родното село на автора - Васил Левски, Старозагорско, а два месеца по-късно и пред две землячески срещи в Стара Загора.

Краеведско-етнографската книга "За българските бежанци от Караклисе и за техния говор" се състои от 8 раздела. Може би най-интересните от тях са трите глави с диалектизми. В последния осми раздел авторът майсторски описва свръхатрактивното маскарадно шествие "Джамала", провеждано в родното му село на Сирни Заговезни.

Ангел Сотиров е автор на седем книги, най-вече третиращи рехабилитацията и обучението на хората с нарушено зрение. Той е син на ветеран от Отечествената война и внук на участник в Балканската война. Оттам е и моят, вероятно съвсем разбираем интерес към този автор с твърде широка палитра на съчинителските си интереси.

На 21 февруари в 14 часа авторът и книгата бяха в пловдивското читалище "Тракия - Пловдив - 2008". Секретарят на читалището Мария Гулова посредством пространното си слово представи автора Ангел Сотиров, като акцентира най-вече върху неговите образование, професионални занимания, публични роли и публикации. Не пропусна дори и неговото хоби - балконско зеленчукопроизводство. След това тя даде думата на автора сам да представи своята книга. Ангел Сотиров благодари на организаторите на презентацията и на присъстващите в залата за отделеното време, разказа как е започнал създаването на своята творба, описа нейната структура и начините на събиране, уточняване и записване на диалектизмите. Г-жа Бойка Бораджиева, филолог по образование, изказа своето възхищение от начинанието на Ангел Сотиров, от неговите изследователски усилия. Проф. инж. Иван Янчев, племенник на автора, потомък също на бежанци от Караклисе, сподели с препълнената зала свои впечатления за него от младежките му години. Професорът се спря също и на незавидната орисия на тракийските бежанци, търсещи понякога седмици наред своите нови обиталища сред невинаги гостолюбивото към тях местно население. Накрая, както е обичайно, авторът на бежанското четиво почерпи участниците в събитието с червено войсилско вино "Мерло", ядки и солени бисквитки. Дошлите на тази впечатляваща среща имаха възможността да си закупят книгата на промоционална цена.

На презентацията присъстваха председателят на читалището Мариана Алексиева, доц. д-р Георги Йорданов – председател на тракийското дружество "Войвода Руси Славов", председателят на КС на ССБ Емил Узунов, директорът на НЦРС Стефан Данчев, председателят на пловдивската регионална организация на ССБ Велик Атанасов. Ангел Сотиров подари на читалището представената книга и литературната си книга "Зелени графомани". Той си тръгна, отнасяйки със себе си изключителното внимание на публиката, нейните бурни аплаузи и една бутилка супермавруд, връчена му от Мария Гулова.

Същия ден в библиотеката на читалище "Тракия - Пловдив - 2008" интернет-телевизията на Висшето училище за агробизнес и развитие на регионите - "Натурал", интервюира краеведа Ангел Сотиров. Брилянтната журналистка Ирина Шопова подробно го разпита за книгата, помоли го даже да й

представи и няколко думи-уникати от говора на бежанците от Караклисе. Предишния ден нейната не по-малко талантива колега Деляна Лукова взе голямо телефонно интервю от автора за радиото на това висше училище.

Да пожелаем на книгата много читатели, а на Ангел Сотиров – още авторски книги!!!

ОФТАЛМОЛОГИЯ Глаукомата - крадецът на зрение

Глаукомата е комплексно очно заболяване, което се обуславя от много фактори и има специфични характеристики като увреждане на очния нерв и загуба на зрително поле. Обикновено при пациентите с глаукома е налице повишено вътреочно налягане, но дори пациенти с нормално очно налягане могат да развият глаукома. Не съществува специфично ниво на повишено вътреочно налягане, което със сигурност да води до глаукома. В същото време няма и долна граница на налягането, която напълно да изключва риска от поява на заболяването. Ето защо ранната диагноза и лечението на глаукомата са ключови при предпазването от загуба на зрението.

Съществуват няколко типа глаукома, като най-често срещаните са откритоъгълната и закритоъгълната. Откритоъгълна глаукома – тя е най-често срещаната форма на глаукома. Нарича се така, защото ъгълът, който се образува между роговицата и ириса, е отворен. При този тип увреждането на очния нерв става бавно и постепенно води до загуба на зрение. Едното око може да е засегнато в по-голяма степен от другото.

Закритоъгълна глаукома – по-рядко срещана форма, обхваща около 10% от случаите на глаукома в САЩ. При тази форма ъгълът е тесен и ирисът и лещата блокират нормалното преминаване на вътреочната течност през камерите на окото. Това води до повишено вътреочно налягане.

Закритоъгълната глаукома настъпва остро и изисква спешна медицинска намеса. Симптомите и увреждането на зрителния нерв се развиват бързо и рядко остават незабелязани (за разлика от откритоъгълната глаукома).

Вродена глаукома – рядка форма на глаукома, която се появява при някои новородени поради незавършено развитие на дренажната система в окото през вътреутробния живот. Състоянието може да се предава по наследство. При липса на усложнения вродената глаукома се коригира хирургично.

Глаукома с нормално налягане – при нея е налице увреждане на зрителния нерв, въпреки че налягането е нормално. Причините за състоянието не са известни.

Другите видове глаукома, които са варианти на открито- и закритоъгълната глаукома, са:

- Вторична глаукома;
- Пигментна глаукома;
- Псевдоексфолиативна глаукома;
- Травматична глаукома;
- Неоваскуларна глаукома.

Симптомите са различни при двете основни форми на заболяването. При откритоъгълната глаукома липсват ранни предупредителни симптоми. Тя се развива бавно и понякога без значителна промяна в зрението в продължение на много години. Повечето хора се чувстват добре и не забелязват промяна в зрението си, най-вече защото първоначално се губи периферното зрение, докато зрителната острота се запазва дълго време след началото на заболяването. Когато пациентът си даде сметка за намаляването на зрението, обикновено заболяването е в много напреднал стадий. Загубата на зрение при глаукомата не е обратима с лекарства, дори и с хирургична намеса. Тъй като липсват ранни симптоми, важно е редовно да се извършват редовни профилактични прегледи.

Увреждането на зрителния нерв най-често се предизвиква от повишеното налягане в окото. Това може да се получи, когато в окото се събере по-голямо количество вътреочна течност – при повишеното ѝ образуване или при нарушен дренаж. При някои случаи обаче глаукомата не се предизвиква от повишено налягане. В тези случаи причината може и да не се установи.

Глаукома може да се развие след травма на окото, след оперативни интервенции или при очен тумор. Някои лекарства (кортикостероиди), които се използват за лечение на други заболявания, също могат да доведат до глаукома.

Рискът от развитие на глаукома нараства над четиридесетгодишна възраст. Расата също има известно значение, като рискът е по-висок при цветнокожите. Наличието на диабет и на други случаи на глаукома в семейството също се явяват рискови фактори за заболяването.

Симптомите при закритоъгълната глаукома се проявяват рано в хода на заболяването. Най-честите от тях са:

- размазано зрение;
- поява на окръжности с цвета на дъгата около ярки светлини;
- силна болка в очите и главата;
- гадене или повръщане, съчетано със силна болка в очите;
- внезапна загуба на зрение.

Поставянето на диагнозата глаукома невинаги е лесно. Използват се няколко диагностични теста:

- Тонометрия – измерва вътреочното налягане с помощта на т. нар. тонометър. Измерването е безболезнено, осъществява се чрез прилагане на налягане чрез малък инструмент или въздушна струя. Нормалното вътреочно налягане варира между 12 и 22 mmHg, като при повечето случаи на глаукома то е над 20 mmHg. Има и случаи обаче, при които пациентът е с глаукома, а налягането е в нормалните граници.

- Офталмоскопия – това е диагностичен метод, с помощта на който се изследва състоянието на зрителния нерв и се търсят белези на увреждане. Изследването се извършва след разширяване на зениците и със специален уред, снабден с източник на светлина и увеличителна способност.

- Периметрия – с нейна помощ може да се установи дали зрението е засегнато от глаукома. Чрез теста се измерват зрителните полета и резултатът се изготвя под формата на карта. При това изследване пациентът гледа право напред и трябва да съобщи, когато вижда светлина с периферното си зрение.

- Гониоскопия – чрез нея може да се разграничат откритоъгълната от закритоъгълната форма на глаукома. Този вид тест се извършва чрез поставяне на специална леща в окото, снабдена с огледало. Тя позволява на лекаря да установи дали ъгълът между ириса и роговицата е затворен и блокиран.

- Пахиметрия – това е безболезнено изследване, с което се определя дебелината на роговицата.

Извършва се с помощта на пахиметър, който се поставя върху предната част на окото.

Лечението на глаукома е фокусирано върху предпазването на зрението чрез забавяне на увреждането на зрителния нерв. При възрастни лечението не може да възстанови загубеното зрение вследствие на заболяването, но при деца с вродена глаукома е възможно известно повлияване. Повечето методи на лечение са насочени към намаляване на вътреочното налягане. Прилагат се медикаменти, лазерно лечение и хирургично лечение. Няколко вида лекарства се прилагат за лечение на глаукома - както самостоятелно, така и в комбинация, в зависимост от състоянието на всеки конкретен пациент. Очните капки (колири), които се прилагат, намаляват вътреочното налягане, като подобряват дренажа или намаляват образуването на вътреочна течност. Лекарствените средства се класифицират според активното вещество в следните групи:

- простагландинови аналози;
- бета-блокери;
- алфа-агонисти;
- карбон-анхидразни инхибитори.

Лазерната терапия е част от съвременното лечение на много очни заболявания. При глаукома се прилагат няколко типа лазерна терапия:

- Аргон-лазерна трабекулопластика – използва се за лечение на откритоъгълна глаукома. Лазерният лъч отваря каналите за вътреочната течност и улеснява дренирането ѝ.

- Селективна лазерна трабекулопластика – използва се също при откритоъгълна глаукома - при неуспех с аргоновия лазер или медикаментозната терапия.

- Лазерна периферна иридотомия – прилага се при закритоъгълна глаукома. Прави се малък отвор в ириса и така се улеснява дренажът на течността.

- Лазерна циклофотокоагулация – чрез нея се повлиява цилиарното тяло, произвеждащо вътреочна течност. По този начин се повлиява и вътреочното налягане.

Конвенционална хирургия – при липса на ефект от лазерната терапия или при ново повишаване на вътреочното налягане най-често се преминава към хирургична интервенция. Вместо с лазер, при нея с помощта на малък инструмент се прави отвор, чрез който вътреочната течност се дренира, заобикаляйки запушените канали.

Понастоящем най-добрият метод за предпазване на зрението са редовните профилактични прегледи. Тъй като откритоъгълната глаукома протича скрито и дълги години не дава симптоми, нейното ранно откриване и адекватно лечение са от съществено значение.

Редовните физически упражнения се свързват с понижаване на вътреочното налягане и имат благоприятно влияние в превенцията на заболяването.

Носенето на защитни очила и предпазването от травми на очите имат важно значение в профилактиката на глаукомата, особено свързаната с травма.

По материали от Интернет

ПРАЗНИЧНО Международен ден на жената 2017

Торонто, Канада, 8 март 2017 г.

Днес отбелязваме Международния ден на жената - ден, който насърчава всички нас да се изправим в подкрепа на жените и девойките по целия свят и да работим за постигането на приобщаващ полове свят. Темата за Международния ден на жената 2017 година е "Бъди смел за промяна", тема, която ни кара да повлияем върху промените, които бихме искали да видим в света по отношение на равенството между полове и включването.

По приблизителна оценка на Международната агенция за предотвратяване на слепота (IAPB) близо две трети от слепите по света са жени и това увеличено обременяване със загубата на зрението е силно свързано с негативните нагласи и дискриминацията, с които жените и девойките редовно се сблъскват, защото те са от женски пол и защото те имат увреждане.

Слепите и с остатъчно зрение жени и девойки са по-склонни да бъдат маргинализирани и поставяни в неравностойно положение спрямо незрящите и слабовиждащи мъже и момчета, а също така са по-склонни да бъдат дискриминирани от зрящите жени и момчета. Като цяло те имат по-ограничен достъп до образование, здравни услуги, възможности за трудова заетост и по-високи нива на изолация от слепите или частично незрящи мъже. Това важи дори и в рамките на общностите на слепите. Например повечето организации на и за слепи са водени от мъже и има много по-малко жени на отговорни длъжности и председатели на УС.

"Всички ние работим за защита на правата на незрящите и слабовиждащите хора, но също трябва да се работи, за да се гарантира, че слепите и слабовиждащите жени имат необходимите умения и им се предлагат възможности за заемането на висши роли в рамките на нашите организации на слепите", каза д-р Пени Хартин, главен изпълнителен директор на Световния съюз на слепите. "В моя случай, като канадска жена със загубено зрение, имах достъп до образование и ми бяха предоставени необходимите възможности, но много от същите тези възможности не са достъпни за жените в

развиващите се страни", обясни тя.

За този Международен ден на жената Световният съюз на слепите призовава всички нас да дадем приоритет на правата на незрящите и слабовиждащите жени и да работим за промяна на негативните нагласи и дискриминацията, с които слепите жени се сблъскват ежедневно. Те трябва да имат пълен достъп до основните услуги, възможности за заетост и получаване на важна информация, която им е необходима, за да участват пълноценно във всички аспекти на живота също като всички останали. "На жените и девойките, които са слепи или частично незрящи, трябва да бъдат предоставени правомощия, за да реализират напълно правата си както като жени, така и като човешки същества", добави д-р Хартин.

Световен съюз на слепите,

Централен офис

Превод от английски – Кеворк Кабзамаян

РАЗКАЗ НА БРОЯ Момиченцето и герданът

Владимир ЖЕЛЕВ

То влезе в магазинчето за бижута и още в първия момент впечатли възрастния продавач зад тезгяха. Изразът на лицето му никак не подхождаше на възрастта му - сериозен, почти строг, а то нямаше повече от седем години. Спря се пред витрината с герданите. Разгледа ги много внимателно, обърна глава към тезгяха и детското му гласче прозвуча в тона, който бе изписан на лицето му:

- Дайте ми този гердан - посочи с ръка към витрината - и го завийте в най-хубавата хартия.

Продавачът, загледан в детето, не реагира на думите му. То си помисли, че той не му обръща внимание и повтори по-високо:

- Дайте ми ей този гердан и го завийте в най-хубавата хартия!

Продавачът излезе иззад тезгяха, взе гердана, върна се, взе лист розова хартия, обви го и го завърза с бяла панделка.

Момиченцето бръкна в джоба на палтенцето си, извади няколко монети и ги сложи на тезгяха.

Мъжът ги погледна и попита:

- Други пари нямаш ли?

- Нямам! - тихо отвърна детето.

- За тебе ли е герданът или ще го подариш на някого? - отново попита продавачът.

- За голямата ми сестра е. На нея ще го подаря.

- За рожден ден или за имен ден? - продавачът продължаваше да задава въпроси и с интерес наблюдаваше реакцията на детето. То повдигна глава и го погледна със широко отворени очи. В тях се четяха и тревога, и страх. Погледна и към парите на масата. Явно се страхуваше, че те са недостатъчни. Помълча малко, въздъхна и тихо заговори, като често-често си поемаше дъх:

- Откакто умря мама, за мен и за малкото ми братче се грижи голямата ми сестра. Тя е много добра и много трудолюбива. Работи всеки ден от сутрин до вечер, но е много тъжна, никога не се усмихва.

Един път каза, че много харесва гердани. Аз реших да ѝ купя гердан, да я зарадвам. Поне мъничко да се усмихне.

- На тебе този гердан ли ти хареса? - продавачът протегна ръка и погали детето по русата главица.

- Да! - едва чуто отговори то и на лицето му се появи плаха усмивка.

- Добре! - възрастният мъж се усмихна някак по детски и пхна пакетчето в ръката ѝ. - Подари го на сестра си, на нея сигурно също ще ѝ хареса и тя непременно ще се усмихне.

Момиченцето стисна пакетчето и тръгна към вратата. Спря се на прага, обърна се и почти извика със звънливото си гласче:

- Благодаря!

На другата сутрин продавачът току-що беше отворил и в магазинчето влезе слабичка, висока, стройна девойка. Впечатли го роклята ѝ - доста износена, но безупречно чиста и изгладена, като че ли сега извадена от гардероба. Имаше буйна руса коса, прозрачно сини очи и открит поглед.

Тя застана пред тезгяха, поздрави и извади от торбичката си гердана. Досети се коя е по косата, по очите и най-вече по открития прям поглед.

- Този гердан от вашия магазин ли е? - попита с напрегнат глас.

- Да! - кимна с глава продавачът.

- Колко струва?

- В зависимост от това как ще се споразумеем с клиента – отговори уклончиво продавачът.

- Вземете си го, ние нямаме толкова пари да ви го платим. Аз зная колко ви е дала сестра ми - и момичето сложи гердана на тезгяха.

- Но защо, той вече е платен, госпожице...

Мъжът с усмивка разказа за всичко, което се бе случило.

- Господи! - девойката се хвана за челото. - Тази моя сестра! Намисли ли нещо, нищо и никой не може да я спре. Такава е и къщи, и в училище. Вечно ме е страх за нея. Ще пропадне някъде, нали е без майка... - тя преглътна и не довърши.

- Не се тревожете, детето е много добро, смело е. Само се грижете за нея. Като порасне, ще стане добър човек с отзивчиво сърце...

Взе от лавицата малка тъничка сребърна гривничка и ѝ я подаде:

Кажете ѝ, че е подарък от чичо продавач, затова че е смело и добро дете...

Мъжът я погледна в очите и с усмивка каза:

- Ще ви попитам нещо, ама честно ще ми отговорите. Може ли?

- Може! - тихо отговори момичето, без да вдига глава,

- Като видяхте гердана, хареса ли ви? Усмигнахте ли се?

Момичето повдигна глава, бузите му бяха порозовели от смущение. Отново наведе глава и като помълча малко, за да потисне смущението си, все така тихо каза:

- Хареса ми. Може да съм се усмихнала, не знам!

Продавачът взе гердана и го сложи в ръката ѝ:

- Вземете го и по-често се усмихвайте. Бъдете винаги усмихнати и двете. И запомнете - няма нищо по-хубаво от щастливо усмихнатото човешко лице на този свят!

РЕДАКЦИОННО Бележка на редакцията

Уважаеми читатели,

В брой 11/2016 г. на списание "Зари" в материала на Владимир Желев "Спомен от читалище Пиер Вилей" е допусната фактологическа грешка. В първото изречение годината е 1959, а не 1953.

РЕКЛАМИРАЙТЕ ПРИ НАС Рекламна тарифа на списание "Зари"

Корици:

- Втора корица (1 цвят) – 150 лева.
- Втора корица (4 цвята) – 230 лева.
- Трета корица (1 цвят) – 150 лева.
- Трета корица (4 цвята) – 230 лева.
- Четвърта корица (4 цвята) – 300 лева.

Вътрешни страници:

- Цяла страница (1 цвят) – 100 лева.
- Цяла страница (4 цвята) – 170 лева.
- Половин страница (1 цвят) – 70 лева.
- Половин страница (4 цвята) – 100 лева.
- Четвърт страница (1 цвят) – 40 лева.
- Четвърт страница (4 цвята) – 70 лева.
- 1/8 страница (1 цвят) – 25 лева.
- 1/8 страница (4 цвята) – 30 лева.
- 1/16 страница (1 цвят) – 15 лева.
- 1/16 страница (4 цвята) – 20 лева.

За фиксирано място – плюс 10%.

Цените са без ДДС

Отстъпки:

- 10% за 3 поредни реклами.
- 15% за 6 поредни реклами.
- 25% за 12 поредни реклами.

* Цените са при предоставен готов файл от страна на рекламодателя. За изработване на файл от предпечата на списание "Зари" цената е по допълнително договаряне.

СЪДБИ Споделена болка

Всички знаем, че загубата на зрение е едно от най-тежките и шокиращи неща, които могат да сполетят човека. И това е валидно не само за пострадалия, но в не по-малка степен и за хората, които са най-близко до него. Още по-стресиращо е, когато загубата на зрение се случи в по-зряла възраст, тогава, когато човек е работоспособен, обича професията си, свикнал е с нея и вече не е във възрастта

на смелата преквалификация и лесната смяна на начина на живот.

Безспорно, състоянието на такива хора е меко казано тежко във всяко едно отношение и разбира се, в зависимост от своя характер всеки го изживява по различен начин, който във всички случаи е силно травматичен. А как се чувстват тези, които са най-близко до теб, те са не по-малко стресирани и объркани и дори не знаят как да реагират, за да помогнат на близкия си.

Случаят ме срещна с дама, чийто съпруг е загубил зрението си.

"Съпругът ми работеше като строител. - така започна тя своя разказ. - С течение на времето зрението му се влоши. Въпреки предприетото лечение, един ден се прибра от работа и се оказа, че е получил масивен кръвоизлив в окото, а диагнозата беше макулна дегенерация. Трябва да поясня, че това беше едното око. Зрението на другото око е било изгубено още в детството му вследствие на травма. Въпреки това, само с едното си око той успешно компенсираше тази загуба и тя в никакъв случай не е била пречка, дори в работата му. Сега обаче съпругът ми се оказа в пълен мрак. Подготвихме документи за явяване на ТЕЛК и ни определиха дата за освидетелстване чак след 6 месеца. Получи се така, че когато получихме телковото решение, на Иларион Макариополски ни казаха, че то е невалидно тъй като вече има промяна в закона и специализираните очни телкове са премахнати, а ние, по-точно съпругът ми е освидетелстван точно от тази вече несъществуваща ТЕЛК. Започна се отначало - ходене при личния лекар, отново документи за комисия за ЕЛКК, и т.н. Освен целия стрес, трябваше да се занимавам и стова, но слава Богу, накрая до ново явяване на комисия не се стигна, а просто признаха решението на очната ТЕЛК, а то беше 91 процента загуба на зрение, без право на чужда помощ. Тук искам да изразя своята дълбока благодарност на д-р Холевич от клиника "Зора", която положи големи грижи и ни вдъхна надежда, че кръвоизливът ще се разсее.

За нас това беше много труден период, защото, когато мъжът ми загуби зрението си, инжекциите с "Авастин" бяха забранени за употреба при очни болести в България. Една инжекция от тях струва 250 лв. Не че това е евтино, но алтернативата, която ни предложиха беше направо непосилна за нас. Препаратът "Ейлея", който е за макулна дегенерация струва 2 000-2 200 лв. Това е много над нашите възможности, а здравната каса не покрива разходите за това лекарство. Трябваше да се инжектира по една ампула месечно, но невъзможността да заплащаме непосилните разходи доведе до период на пълен застой. Това продължи около година и половина. За наш късмет отново разрешиха употребата на по-евтиния медикамент и, въпреки че цената му също е затруднителна, все пак започнахме да го ползваме и го ползваме и до сега. Само така можем в някаква степен да се защитим от нови кръвоизливи, защото макулната дегенерация е нелечимо заболяване и всеки кръвоизлив нанася на окото невъзстановими загуби..."

Рени е интелигентна и всеотдайна. Стиска зъби, продължава да ходи на работа, бори се с живота. А наред с това, тя трябва да се справи и със собствения си стрес, с новия начин на живот и с шока, в който е изпаднал съпругът ѝ.

"Самата аз имах нужда от помощ. Трябваше ми някой да ме подкрепи и да ме научи как да постъпвам. Тогава потърсих Съюза на слепите. Съпругът ми се затвори. Той е много способен и деен човек. Свикнал е да има всекидневни ангажименти. И изведнъж се оказва, че трябва да си стои вкъщи и общо взето да не прави нищо. По цял ден стои пред телевизора. Тотално прекрати отношенията си с доста познати. Докато виждаше обичаше да чете. Като разбрах, че фонобиблиотеката на ССБ е много богата, се поинтересувах да му взема някакви книги, но на този етап той и това отказва.

Разбрах, че има и рехабилитационен център, където той би могъл да възстанови някои от своите умения и да получи и нови, но явно още е рано и за това.

С годините разбрах, че търпението и вниманието са най-добрите помощници в трудни ситуации".

Рени продължи да разказва. Тя имаше нужда от това. Затрогващ е нейният оптимизъм, че постепенно нещата ще се подобрят. Всъщност, промени към по-добро вече има.

"Той продължава да е затворен, но не ме спира аз да ходя на концерт, на опера или театър, макар и рядко, защото времето ми е ограничено. След работа предпочитам да се посветя на най-близките си хора, на моето семейство. Той вече много ми помага вкъщи и дори ми казва "Всичко, което мога да правя аз, ти няма да го правиш". Дори вече излиза сам на познати места, където няма пресичане и ползване на транспортни средства освен метро, защото с употребата на "Авастин", кръвоизливът се оттегли и има малко просветление. Дватама предварително минаваме за да опознае маршрута.

Разбира се отнетото от дегенерацията няма възстановяване.

"Две неща много ме учудват - казва Рени. - Вие, хората с увредено зрение можете много неща, а защо няма какво да работите? Ако имате възможност за работа, животът ви би бил много по-пълноценен. И второ - защо Здравната каса не отпуска средства за необходимите препарати. Не е ли по-добре да се полагат грижи за поддържане на зрението, вместо да се увеличава броят на загубилите зрение и на отпусканите инвалидни пенсии. Кое е по-добро за хората, за обществото и за държавата?"

В края на нашия разговор Рени сподели своята надежда, че нещата ще се обърнат към по-добро. Вярно е, че съпругът ѝ все още е в шок, адаптацията му е трудна, но вече има известен пробив. Веднъж е ходил на екскурзия с членове от неговата териториална организация и на нейното годишно събрание. "Той е такъв човек, че трябва сам да реши какво ще прави, аз се надявам, че ако опознае и други като него и види, че и те могат да водят нормален живот и той ще заживее по-разнообразно и по-оптимистично."

Много ми се иска нашият разговор да ѝ е бил полезен и вярвам, че нейните любими неща, да се срещат с приятели или да ходят на концерт и театър, както някога, заедно със съпруга си ще се случат. Нека ѝ го пожелаем!

Димитрина МИХАЙЛОВА

ТЕХНОЛОГИИ 5 неща, които не знаете, че вашият iPhone може

Колкото и добре да познавате вашия смартфон, вие използвате само малка част от включените в него функционалности. Предлагаме на вашето внимание 5 неща, които iPhone може да прави, но по-голямата част от потребителите не са запознати с тях.

1. Използвайте копче от телефона, за да направите снимка с камерата.

Това е много елементарна, но същевременно доста удобна функция, която обаче остава скрита за голяма част от притежателите на iPhone.

В Camera приложението не е необходимо да си изкривявате ръцете, за да натиснете бутона на екрана, с който да направите снимка. Вместо това можете да натиснете някой от бутоните за увеличаване или намаляване на звука, намиращи се отстрани на iPhone-а. Така движението в ръцете е по-малко, което води до по-добри снимки.

2. Виджте къде сте били.

Знаете ли, че, освен ако не сте деактивирали тази функция, вашият iPhone следи къде ходите и съхранява информация за местата, които посещавате. Тези данни впоследствие се използват, за да получите по-точно персонализирана информация, като например информация за трафика.

Ако искате да видите кои места сте посещавали често в последно време, можете да отидете в Settings > Privacy > Location Services > System Services > Frequent Locations. Ако пък не желаете да споделяте толкова информация с Apple, винаги можете да изключите функцията от същото място.

3. Помогнете на Siri да произнася правилно имената.

Siri може да е полезен в някои случаи, но когато се стигне до произнасяне на български имена, той не се справя много добре. Следващия път, в който си чуete името с грешно произношение, кажете: "You didn't pronounce my name correctly". После Siri ще ви попита за вярното произношение.

4. Контролирайте iPhone-а си с жестове с глава.

Много малко хора знаят, че е възможно да контролирате вашия iPhone с прости жестове с глава. Как става това - отворете Settings > Accessibility > Switch Control.

Изберете Switches, за да добавите нова команда. Можете например, ако поместите главата си наляво,

да пуснете Siri. Това става, като изберете за източник Camera, после Left Head Movement и под System изберете Siri. След това се върнете в предното меню и включете опцията Switch Control. Ще видите сини правоъгълници по екрана на iPhone-а. Разклатете главата си наляво и ще включите Siri. Трябва ви малко време, за да свикнете с действието на тази функция, но можете да откриете, че тя би могла да бъде полезна не само за потребителите с увреждания.

5. Блокирайте номера и досадни кореспонденции.

Получавате досадни спам sms-и с реклами на неща, от които нямате нужда, или пък някой ви притеснява с многобройни съобщения? Ето как можете да сложите край на това - отворете sms разговора с въпросния потребител. Изберете Details горе вдясно, след това натиснете върху символа i, намиращ се до телефонния му номер и изберете Block this caller.

Ако пък искате просто да не бъдете притеснявани от дадена кореспонденция, без да блокирате напълно контакта, с който комуникирате, изберете Details горе вдясно на чата и активирайте опцията Do not Disturb.

Използван източник - BGR

Българка създаде първия таблет за незрящи

Кристина Цветанова е първият носител на наградата на Европейския съюз за изгряващ предприемач за жени в областта на иновациите.

Кристина живее в Австрия. Там тя успява да създаде компания, в която да реализира идеята си. Наградата, която спечели, е в размер на 20 000 евро, а целта на конкурса е да има повече иновации и повече жени предприемачи.

Цветанова е главен изпълнителен директор и съосновател на австрийското дружество BLITAB Technology, произвело първия в света таблет за хора с увредено зрение, наречен BLITAB.

На церемонията, проведена в Брюксел на Международния ден на жената, комисарят Карлош Моедаш и заместник-председателят на Европейския парламент Марейд Макгинес обявиха четирите победителки в конкурса.

Историята на Кристина Цветанова

"Не се замисляйте прекалено, когато решите да започнете бизнес", съветва Цветанова жените, които планират собствен бизнес. "Може да проработи и да ви удовлетвори, може и да не проработи и тогава ще можете да продължите с предишното си занимание. Не е голяма работа. Радвам се, че поех този риск по време, в което няха деца, отговорности или други занимания. Ако искаш да живееш независимо, трябва да си бизнесдама и да поемеш контрола върху собствения си живот", казва тя. Преместването ѝ в Австрия е било най-важното решение за успеха на проекта, смята тя. Силната предприемаческа общност там ѝ позволява да създаде екип от мотивирани млади хора и да основе компанията си.

"Лъжа ще е да кажа, че пътят ми през последните години е бил лесен. Помня как няха семейство, приятели и дори дом, когато се преместих във Виена. Никой не можеше да види потенциала в една идея. Но доказах, че идеята е 1%, а работата по нея е 99%."

Конкурсът

Наградата за изгряващ предприемач, спечелена от Цветанова, бе учредена тази година. Идеята на конкурса е да повиши знанията на обществото, че са необходими повече иновации и повече жени предприемачи. Жените не са достатъчно представени, що се отнася до създаването на новаторски предприятия - те са едва 31% от предприемачите в ЕС, сочат европейските статистики.

Това е четвъртото издание на конкурса, който се провежда от 2011 година. До участие в надпреварата се допускат жени, които са станали основатели или съоснователи на дружество преди януари 2015 г., като оборотът на това дружество трябва да е поне 100 000 евро.

Участниците или техните дружества трябва да са ползвали преди публично или частно финансиране за научни изследвания и иновации, независимо от неговия източник.

Наградата за изгряващ предприемач (до 30 години) се връчва за първи път, съобщиха от ЕК.

На церемонията в Брюксел първа награда за жени в областта на иновациите (100 хил. евро) взе Микела Магас, гражданка на Хърватия и Обединеното кралство, основала британската лаборатория за иновации и проектиране "Stromatolite". Заедно със студио в Швеция тя създава ново поколение инкубатори и инструменти в областта на креативните технологии, насочени към иновации.

Втора награда (50 хил. евро) получи Петра Вадстрьом от Швеция, основала дружеството "Solvatten", което произвежда портативен уред за пречистване и подгръване на вода, работещ със слънчева енергия.

Клаудия Гертнер от Германия взе трета награда (30 хил. евро). Тя е основала предприятието "Microfluidic ChipShop", което произвежда миниатюрни системи (т. нар. lab-on-a-chip) за по-добра диагностика.

И четирите обявени победителки наскоро са учредили или са станали съоснователи на успешни дружества на базата на своите новаторски идеи, като в миналото всички те са получили финансиране от ЕС в областта на научните изследвания и иновациите.

Таблетът за незрящи работи чрез аудио възпроизвеждане и приплъзване. По този начин потребителят може да избере какво иска да прави с него. Иновативното при този таблет е, че екипът на Цветанова представя за първи път цял екран с повече от 13 реда брайлово писмо.

"В момента устройство само с един-единствен ред може да се закупи на пазара и то струва от порядъка на 5-8 хил. евро. Ние намалихме цената над 10 пъти от всичко съществуващо досега", обясни тя.

Продуктът е в предпроизводствена фаза. В идните три-четири месеца се очаква таблетът да бъде пуснат на пазара. Цената му ще е в размер от 500 долара.

По материали от Интернет